

Udgivet af et Interessentskab.
 Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
 Telefon 74.
 Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
 og forsendes gennem Postvæsenet
 til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
 Ølsker, Butsker, Rø og Klemesker

Nr. 277

Freitag den 17 Januar 1919

7de Aarg.

De averterende

anmodes om at indlevere deres Annoncer inden Torsdag. Smaa Avertissementer kunne dog som Regel medtages indtil Torsdag Middag.

Udebliver Bladet

beder vi Læserne henvende sig paa Postkontoret, og Fejlen vil hurtigt blive rettet. I modsat Fald maa De henvende Dem til Bladets Kontor, og vi skal da sørge for, at De faar det tilsendt.

Vinterhoste.

Lidt om, hvorfor den kommer, og hvordan den imødegaas.

—o—

Lungerne og Luftrørene med deres mange Grene (Bronkierne) afsondrer til Stadighed Slim. Denne Slim maa lejlighedsvis fjernes, og dette sker ved, at man rømmer sig, Saa længe denne Rømmen foregaar med længere Pavser og uden Anstrengelse, er det hos et sundt Menneske noget ganske almindeligt. Først naar dette gentager sig meget ofte, fordrer en længere og større Kraftanstrengelse og er forbunden med en særlig Lyd, kan man begynde at tale om egentlig Hoste. Hænder det nu, at den Slim, der har dannet sig, ikke fjernes i nogen Tid, saa hindrer den Luften i at passere ind i Lungerne, og disse søger da ved forøgede Hosteanfald at skaffe fri Passage for Luften. Dette finder særlig Sted om Morgenen, naar man staar op, og skriver en Læge i „Sundhedsbladet“, naar derfor nogle Mennesker har Hoste om Morgenen, behøver det ikke at betyde andet end en Udrensning af det Slim, som i Løbet af den foregaaende Dag har samlet sig i Lungerne tillige med det Støv, man gennem Luften har indaaudet. Lignende Hosteanfald kan ogsaa indtræde, naar Legemet har været i Rø og derefter kommer i Bevægelse, f. Eks. hvis man rejser sig fra sit Skrivebord, eller man gaar op ad en Trappe, eller man gaar ud at spasere, i sidste Tilfælde maa man dog tage den Indflydelse, som den kolde Luft kan have paa Slimhinden, med i Betragtning.

Det er imidlertid ganske urigtigt alene at skyde Skylden for den almindelige Vinterhoste over paa den Forkølelse, man har paadraget sig ved det kolde og raa Vintervejr. Erfaringen viser jo, at mange Mennesker, hvis Levevis fordrer, at de færdes meget ude i al Slags Vejr, som Postbude, Droskekuske, Matrosen o. m. fl., saa godt som aldrig klager over Hoste selv i den strengeste Vinter.

Nej, den egentlige Aarsag til den almindelige Vinterhoste er især Ophold i stærkt ophedede Værelser, hvor Luften let bliver daarlig og tør, og fordi Menneskene om Vinteren ikke faar Bevægelse nok. Om Sommeren, da man færdes meget ude i den fri Luft, og man saaledes faar

mere Bevægelse og renere Luft at indaaude, forsvinder Hosten næsten altid helt og melder sig først igen, naar Vinteren kommer. Det er særlig Folk med svage Lunger, Folk med ringe Modstandskraft — enten det nu er Arbejdere, der maa udføre deres Arbejde i indelukkede Rum, eller Folk, der er svækkede af Alkoholnydelse, gigtsvage Folk, bystsvage Kontorarbejdere eller gamle Folk, der plages af Hoste. Derfor gælder det om først og fremmest at styrke Legemet for at forhindre eller mildne Vinterhosten. Man maa styrke og hærde Slimhinderne ved daglig at indaaude den friske, rene Luft gennem Næsen, og saa maa man sørge for, at Luften i Værelserne ikke bliver for tør.

Man bør dog ikke forveksle den egentlige Vinterhoste med den saakaldte „Brændevinshoste“, som særlig plager Mænd, der lever godt, ryger meget og drikker mere end heldigt, og som ikke faar den nødvendige Motion. Denne Hoste er ofte forbunden med en hæst, belagt Stemme og optræder gerne i stærke Anfald om Morgenen. Den kan ofte være meget anstrengende og kan høres over hele Huset, og det kommer af, at Slimhinderne, der er fulde af Støv, Røgpartikler, med meget mere, der har samlet sig fra den foregaaende Aften, forsøger at skaffe sig Tilførsel af frisk Luft for at blive rensede og for fremdeles at kunne fungere efter deres Bestemmelse. Midlet mod denne Hoste er ganske ligetil, og det er maaske derfor, at ingen følger det: man maa kun spise lidt, drikke mindre, ikke ryge og gaa i Seng i ordentlig Tid. Endvidere vil det være overmaade heldigt for Slimhindernes Renselse hver Aften at drikke lidt tynd Kamille- eller Hyldete, og før man gaar til Rø, at gurgle Halsen med Saltvand. At staa tidlig op og gaa en Tur om Morgenen er en ganske udmærket Skik, som alle burde følge, særlig Kontorfolk, Lærere, Handelsfolk o. s. v.

Kvindens Stilling i Turkestan.

—o—

Turkestans nuværende Befolkning bestaar af 16 forskellige Folkeslag, hvoraf de 9 er bosiddende, medens de 7 næsten udelukkende lever som Nomader eller Halvnomader. Vi vil her kun omtale Kvindens Stilling hos Kirgiserne, der lever som Nomader, samt hos Usbekerne og Tadschikerne, der hører til Turkestans bosiddende Befolkning.

Kirgiserne har Lov til at have flere Hustruer, og naar de overhovedet er gifte, nøjes de sjældent med mindre end to Hustruer. Grunden hertil er den, at en Hustru alene ikke vilde kunne overkomme det Arbejde, der fordrer i et kirgisk Hus, hvor fremmed Hjælp overhovedet ikke kendes. Mændene udretter selv saa godt som inlet Ar-

bejde, og en Kirgiser vilde anse det for den største Nedværdigelse, hvis han skulde tage nogen som helst Del i det huslige Arbejde. Er han velhavende, fordrer han Tiden med at spise, drikke, jage og besøge alle de Basarer, han overhovedet kan komme til, og er han mindre velstillet, nedlader han sig maaske til at se til Hestene og bringe de Varer, hans Hustruer har forfærdiget, paa Basaren. Alt andet forefaldende Arbejde maa Kvinderne forrette. De maa, hvad Slags Vejr det end er og ofte langt borte fra slæbe Brændel hjem paa deres Skuldre, hente Vand, lave Mad, forfærdige Varer til Basarerne, malke Køer og Geder, forarbejde Klæder til Mand og Børn, slaa Teltene op ved Ankomsten til et Sted, ved Opbrudet læsse alt paa Kamelernes Ryg og om muligt meget mere. Naar Manden paa lange Ture gør sig det bekvemt paa sin Hest, maa Kvinden til Fods føre Kamelerne og selv i den stærkeste Kulde paa bare Ben vade over Bækken. Sandelig fører disse Kvinder et Liv, der ikke er meget forskelligt fra et virkeligt Slaveri. Ogsaa i Forholdet til Manden er Kirgiserinden nærmest en Slavinde. Hun har ikke Ret til at sidde til Bords med sin Mand, medens denne gør sig det til gode med det tilberedte Maaltid, sidder Hustruen eller Hustruerne samt Børnene paa Bænke langs med Væggene, og det er en særlig Udmærkelse, naar Husbonden sender et eller andet halvt afnavet Ben hen til dem; den, der har faaet denne Lækkerbidsken, spiser den hurtigt, fulgt af de andres misundelige Blikke. Naar Maaltidet er til Ende, maa Kvinderne og Børnene spise Levningerne. Paa Grund af det uafbrudte og strenge Arbejde bliver Kirgiserinden kun lille og ældes tidligt. Den egentlige Husmoder hos Kirgiserne er i Reglen ikke den foretrukne, men den første Hustru, den, der er ældst i Tjenesten.

Som oftest bør Kvinder og Børn i en fælles Bolig, kun i de meget rige Hjem har hver Hustru sin egen Bolig. Den unge Pige bliver hos Kirgiserne egentlig købt af sin tilkommende Mand, det vil sige, denne eller hans Fader maa, for at opnaa Samtykke af Pigenes Forældre, udrede en saakaldt Kaly (Betaling), bestaaende af et forud bestemt Antal Heste, Køer, Faar, alt efter Brudgommens og Brudens Stand. Hos velstillede Kirgiser er 47 Heste den sædvanlige Betaling. Sultanerne betalte i tidligere Tid ofte indtil 700 Stykker Kvæg for deres Brude. Meget fattige Kirgiser faar ikke let nogen Hustru og har derfor ikke deres egen Husstand.

Efter Mandens Død har Hustruerne hverken Ret til uden videre at gifte sig eller til at vende tilbage til deres Forældre, men de skal tillige med Kvæget og øvrige Efterladenskaber tilfalde Arvingen, ganske ligegyldigt, om denne er et Barn eller en Olding.

Ægteskabet indgaas meget tidligt hos Kirgiserne, særlig hos de fornemme, ofte i 10—12 Aars Alderen, men der lægges ikke nogen Vægt paa Overensstemmelse i Alderen. I Kuldsha blev saaledes en forniem Kirgisers eneste 12-aarige Søn gift med en anden rig Kirgisers 28-aarige Datter. Grunden hertil var, at Bruden skulde have haft en ældre afdød Broder, og at Betalingen var udredt.

Nogen egentlig Bryllupshøjtidelighed finder der ikke Sted hos Kirgiserne. Er Ægteskabsprisen betalt kontant, driver man det i Reglen højt til at lade nogle Sangere komme, der skildrer Brudens Dyd og Brudgommens Heltegerninger, hvilke bestaar i, hvor meget Kvæg han har stjaalet, og hvor mange Plyndringstog, han har deltaget i. Hos de rige Kirgiser er det vel Skik og Brug at indbyde en eller anden gejstlig, for at han kan velsigne Ægteskabet, men dette er en ren og skær Formsag.

Jomfruelig Renhed og ægteskabelig Troskab er desværre temmelig sjældne Dyder hos de kirgisiske Kvinder, i det mindste er de endda med deres Mænds Tilladelse ofte meget fri og udfordrende over for fremmede.

Hos Tadschikerne og Ustekerne har Kvinderne det om muligt endnu haardere end hos Kirgiserne, thi selv om de vel undertiden slipper for et alt for strengt legemligt Arbejde, holdes de til Gengæld næsten fuldstændig i Fangenskab. Paa Gaden maa de enren slet ikke komme, eller, hvis det tillades dem, kun saa tilslørede, at der overhovedet inlet kan ses af deres Ansigt. I deres Boliger maa foruden deres Mænd og Børn intet mandligt Væsen træde ind, og man har hørt Eksempler paa, at Kvinder hele deres Liv af det andet Køn kun har talt med deres Fædre, Mænd og Søner. Ja, ikke en Gang Brudgommen maa se sin Brud før Brylluppet, og endog under Vielsen befinder Brud og Brudgom sig i to forskellige Værelser.

Sidstnævnte maa i Valget af sin Hustru ganske forlade sig paa sine Kvindelige Slægtninges eller Ægteskabsmæglerisknes Smag. Hverken i offentlige Festligheder eller Familiefester maa Kvinderne tage Del, ja, ikke en Gang i deres eget Hjem maa de være til Stede, naar der kommer Gæster. En mere glædeløs Tilværelse end den, disse Kvinder fører, kan man vanskelig tænke sig. Heller ikke Ægtemændene tager sig videre af Hustruerne, de foretrækker at slaa Tiden ihjel ved Omgang med andre Mænd, ved at gaa omkring paa Basarerne, hvis de da ikke er beskæftiget med Mark- eller Havearbejde, hvilket de ikke som Kirgiserne skammer sig for at tage Del i. Ustekerne og Tadschikerne har ligesom Kirgiserne to eller flere Hustruer, og disse kan de behandle ganske efter Behag. Enkelte Kvinder der stammer fra meget højstaa-

ende Familier, kan undertiden gennem deres Forbindelser tiltvinge sig en nogenlunde ordentlig Behandling, og i Tilfælde af særlig Mishandling fra Mandens Side, opnaa Skilsmisse, men, som sagt, denne Begunstigelse gælder kun ganske enkelte Kvinder. Alle de andre er fuldstændig priggivet deres Mænds Luner, og man har hørt om Hjem, hvor Yndlingshustruen gaar klædt i Silke og skønne guldvirkede Klæder, medens de tilsidesatte Medhustruer maa gaa i Pjalter, bede Favoritinden om hvert Stykke Brød og finde sig i allehaand Ydmygelser. Til enhver Tid kan Manden, uden at angive nogen Grund, sende sin Hustru hjem eller tage sig en yngre Hustru, som da opkaster sig til Herskerinde over de gamle.

Man spørger uvilkaarlig sig selv, naar man hører om saadanne Forhold, hvor længe mon disse Kvinder vil finde sig i saa tungt et Aag, og hvornaar kommer Frigørelsens Time for dem? Ingen Tvivl er der om, at de ad Aare vil rejse sig, thi Frihedstrangen kan vel for en Tid holdes nede, men den ligger for dybt i den menneskelige Natur til helt at kunne dræbes.

Er Sprængstoffernes Tid forbi?

Dynamitten kan erstattes med flydende Luft.

—o—

Krigen har foruden sin Gru og Elendighed medført, at der er blevet gjort en Mængde Opdagelser, som i Fredstiden kan faa den største Betydning paa mange Omraader. En Del af disse ny Opfindelser er allerede gaaet over i det daglige Liv, og andre venter blot paa at blive taget i Brug.

En af disse, der er ret interessant, finder vi omtalt i et tysk Fagskrift for Minedrift, hvoraf vi hidsætter følgende:

Til Minedrift og til Tunnelbyggeri er Sprængstoffer, som man ved, noget af det mest nødvendige, og Resultaterne staar altid i bestemt Forhold til Kraften af det Sprængstof, som anvendes. Dette ses bedst af, at Fremgangen ved Sprængningen af Mont Cenis-Tunnelen, ved hvilken man anvendte Sortkrudt, var ca. 30 Meter pr. Maaned, medens den ved St. Gotthard-Tunnelen, hvor man anvendte Dynamit var 160 Meter, og endelig ved Simpin-Tunnelen, hvor man anvendte Sprænggelatine, var hele 240 Meter pr. Maaned.

Til Sprængstoffabrikationen kræves imidlertid Kvælstof, hvilket man før Krigen fik i store Mængder fra Chile, men da Krigen spærrede denne Kilde, maatte man søge Kvælstoffet ad anden Vej, nemlig fra Luften, og der opstod da mægtige Anlæg hertil. Imidlertid medførte ogsaa Krigen, at Sprængstoffabrikationen til Hærens Brug slutte af

det. Kvælstof, som disse Fabriker kunde hemstille, og Bjergværksingeniørerne var derfor henvist til at klare sig med Clorat-Sprængstoffer, hvis Kraft er langt mindre, og hvis Fremskilling er dobbelt saa dyr.

Man kom saa i Tanker om de tidligere — opgivne — Forsøg paa at anvende flydende Luft som Sprængmiddel, da Simplon-Tunnelen byggedes, og Nød lærer nogen Kvinde at spinde. Efter mange Vanskeligheder og fejlslagne Forsøg lykkedes det virkelig de tyske Bjergværksingeniører at finde en Metode, der var lige saa driftsikker som billig.

Udenfor Bjergværket udvinder man nu den flydende Luft og i dobbeltvæggede Metalbeholdere med snæver Hals bringes den ned i Gruben, hvor den fyldes over paa dobbeltvæggede Metal- eller Porcellensbeholdere med bred Hals. I disse Beholdere bliver de med pulveriseret Kul fyldte Sprængpatroner fyldt med den flydende Luft og hurtigt efter hinanden ført ind i Borehullerne, hvor den flydende Luft fordamper. Det fint pulveriserede Kul er nu omgivet af iltholdig Luft og kan som Følge deraf bringes til eksplosiv Forbrænding og ved Hjælp af en Sprængkapsel og Fængtraad eller ad elektrisk Vej bringer man det til at eksplodere.

Det er hele Fremgangsmaaden, og medens Cloratsprængstoffer er ca. dobbelt saa dyre at anvende som Nitratsprængstoffer, er Sprængning ved Hjælp af flydende Luft kun halvt saa dyr, og hertil kommer ikke mindst, at den er ganske ufarlig. Dette kan som bekendt ikke siges om de sædvanlige Sprængstoffer, idet Patroner, der klikker, maa bores ud, og derved ikke sjældent bringes til at eksplodere. Den flydende Luft har derimod den Fordel, at den fordamper i Løbet af et Kvartertid, eller at Sprængpatronen er skudt ind i Borehullet, og naar den Tid er forløbet, kan man uden Fare bore Patronen ud.

Ved denne Opfindelse er Grubebrønden blevet gjort baade mere økonomisk, ydedygtig og farefri, og det vilde være heldigt om man ogsaa her hjemme ved større Sprængningsarbejder vilde forsøge sig med denne ny Sprængningsmetode.

Disse Unge —

Tanker, tænkte under en Nattevagt ved en Sygeseng.

Aandedræt, der stødvis haster, Hjerter hører op at slaa. — Unge Sjæle, som til Livets Tærskel næppe kunde naa.

Unge — Mænd? — næh, knapt velsagtnes, Unge, som til Livet stunde, rigt berust af Manddomskraften, — ventende paa Livets Under.

— — Venter at se Vaarens lyse Farver blive mere mørke; — aah, de venter paa en Sommers modne Frodighed — og Tørke!

De har talt derom saa ofte, deres Øjne har mig sagt det: — deres Haab og deres Higen efter Livet, — blot faa smagt det!

Disse Unge, disse kære Drengene med de lyse Øjne, hvor et Smil i Øjenkrogen trodsigt ler ad Livets Løgne.

De har drømt de dybe Drømme, som er Livets „fagre Ord“, — Ord, de lyytted til, — som satte — i hver Ung — saa dybe Spor.

De har drømt de søde Drømme: — en exotisk Fantasi! — Selve Livet er kun Drømmens mangelfulde Parodi:

De skal dø, og Døden kalder paa de unge kække Drengene, som i Feberfantasier ligger i de hvide Senge.

Deres Drømme skulde briste, det er Døren, der blev lukket. Livets Lys, en dunkel Flamme, der blev ubarmhjærtig slukket.

Carl M. Woel.

Vore Børns Paaklædning.

Af Læge J. O. Jacobsen.

—o—

„Man skal klæde sig paa ikke efter Almanaken, men efter Termometeret,“ har en klog og vittig Læge en Gang sagt.

Det er en saare forstandig Regel, hvis Sandhed er umiddelbart indlysende for enhver, som er fortrolig med det lunefulde danske Klima.

Men hvor mange følger den? Ser man ikke Damer og Herrer gaa i Pels med Skind til op over Ørerne en varm Foraarsdag, naar Solen skinner nok saa mildt. Og møder man ikke Damer i udringede Flors-Kjoler, Spindelvævsstrømper og tynde Sko i bidende Kulde og Blæst — naar blot Almanaken fortæller, at det skal være Sommer!

Paa de fleste andre Omraader har Lægerne i Reglen let ved at blive enige med deres Klienter og faa dem til at følge deres Raad. Men naar det gælder Paaklædningen, vil Folk altid selv raade.

Lad gaa endda med de voksne. Det maa naturligvis blive deres Sag, hvad de vil gøre med deres eget Helbred. Men noget helt andet er det, naar det drejer sig om Børnene. De maa jo gaa med det, Forældrene giver dem paa, og de kan ikke raade sig selv.

At træffe et Barn, som er fornuftigt klædt paa, hører noget nær til Sjældenhederne. Den gyldne Middevej kendes ikke. Enten har Børnene for lidt eller for meget paa. Hvor ofte fyldes Lægen ikke med Undren over de mange Lag Tøj, Moderen vikler af det Barn, han skal undersøge. Det faar aldrig Ende! Og inde i Byllen finder han et svedende lille Væsen, som hverken kan røre sig eller faa Luft. Moderen klager over, at Barnet er saa tilbøjeligt til at blive forkølet, og jo mere forkølet det er, des mere Tøj faar det paa. Selv naar det ligger i Sengen under Dyner og Tæpper er det saa indpakket, som om det skulde paa Nordpolsekspedition.

I andre Tilfælde har Børnene altfor lidt paa, og navnlig er der et ganske grelt Misforhold mellem Paaklædningen inden Døre og ude i det fri. Moden er jo ikke altid hygiejnisk, og i de senere Aar er det bleven Mode at klæde de søde smaa i tynde, udringede, korte Kjoler og Bluser, uden Undertøj, og lade dem gaa med Halvstrømper. Det kan se meget nydeligt ud om Sommeren og er naturligvis praktisk og sparsommeligt, ikke mindst i disse Tider, hvor Strømperne er saa dyre. Men Sparsommeligheden er mange Gange kostbar og gaar ud over det dyreste af alt: Barnets Sundhed og Helbred.

For lidt og for meget er lige galt, fordi der i begge Tilfælde kommer Kludder i Legemets Varmeregulation. Huden er en meget vigtig, ja ganske uundværlig Varmeregulator, der sætter Organismen i Stand til at vedligeholde sin ensartede Temperatur under forskellige Forhold. Den varmeregerende Mekanisme fungerer paa en saare smuk og sindrig Maade. Naar den omgivende Luft er varm, udvides Hudens Blodkar og fyldes med saa meget Blod som muligt, at det kan komme ud paa Overfladen og afgive Varme. Derfor bliver Huden rød og varm i Heden, medens den i Kulden bliver bleg og kold, fordi dens Blodkar snævres ind og Blodet trænges bort fra Huden til de indre Organer,

hvor det beskyttes mod Afkølingen, som ellers vilde berøve Legemet altfor megen Varme. I Troperne er Hudens selvregulerende Virksomhed tilstrækkelig, saa Beboerne ikke behøver Klæder paa Kroppen. Men i de koldere Egne maa man ad kunstlig Vej understøtte Hudens varmeregerende Evne, og det gør man ved at tage Klæder paa. Klæderne spiller for Mennesket samme Rolle som Haarlaget og Fjerene for Dyrene.

Man vil nu let forstaa, hvor vigtigt det er at Huden fungerer godt som Varmeregulator. Af det afhænger hele vor Befindende og Helbred. Kommer der et Brist i Varmeregulationen, bliver vi forkølede og kan derved faa forskellige Sygdomme. Derfor skal vi fremhjælpe og understøtte denne Hudens Virksomhed af al vor Evne, blandt andet gennem en passende Paaklædning, som veksler efter den omgivende Temperatur. Tager vi for tykt og tungt Tøj paa, naar det er varmt om Sommeren, lænner vi Hudens Virksomhed, og gaar vi til Stadighed for varmt og tæt paaklædt, ødelægger vi efterhaanden helt Hudens varmeregerende Evne, saa at den slet ikke reagerer paa den omgivende Lufts Temperatur. Har man omvendt altfor lidt og tyndt Tøj paa i Kulden, yder man Huden for ringe Assistance. Fra større ubedækkede Hudpartier afgives der altfor megen Varme — navnlig hos mindre Børn, hvis Hudoverflade er relativt stor i Forhold til Legemsmassen. Man stiller større Krav til Hudens Tilpasningsevne end den kan bære, hvis den da ikke er „hærdet“ gennem Friluftssport, Strandbade, Luftbade, kolde Afvaskninger og lignende, der virket som en Slags Gymnastik for Hudens Blodkar og opøver dens Evne til prompte at reagere paa Temperaturforandringer. Kraftigt hærdede Individuer kan som bekendt tillade sig næsten alt uden at blive forkølede eller fryse. De kan gaa med ganske tyndt Tøj og uden Overtøj om Vinteren, og det generer dem ikke at blive gennemblødt til Skindet, medens almindelige Mennesker er sikre paa en ordentlig Snue under de samme Forhold, og maaske endda noget værre. Et smukt Bevis paa, hvad „hærdede“ Individuer kan byde sig, afgiver „Vikingerne“, der hugger Hul i Isen og gaar i Søbad i den strengeste Vinter. En prompte Reaktion af Huden er Betingelsen for at Organismen kan taale det iskolde Bad. Hvis ikke Huden efter den forbigaaende Afkøling med deraf følgende Blegthed og Blodtomhed, bliver rød og blodfyldt igen og kraftigt varm: hvis „Reaktionen“ udebliver, saa bliver vedkommende utilpas og ryster og fryser, og Forkølelsen melder sig omgaende.

De færreste af os er „Vikinger“, og adskillige Mennesker vilde hovedet ikke kunne taale Vinterbade. Men mange, som er let modtagelige for Forkølelser, vilde kunne skaffe sig af med denne Svaghed ved en mindre heroisk „Hærkning“ af deres Hud gennem Hjemmebadning og Afvaskninger, først med koldslaaet, senere med koldere og koldere Vand. Begynder man inden det bliver alt for koldt i Vejret, gennemføres en saadan „Hærkning“ let. Og den understøttes naturligvis kraftigt ved rigelig Motion i frisk Luft.

Folk, som Dagen lang er beskæftigede inden Døre og kun kommer lidt ud, er langt mere tilbøjelige til at blive forkølede end Mennesker, der færdes meget i det frie. Derfor skal voksne Mennesker altid skaffe sig Tid til at gaa eller cykle en Tur hver Dag, og Børnene bør vænnes til at komme i Luften daglig hele Aaret igennem, hvordan Vejret saa end er. Men saa skal de rigtignok

ogsaa være klædt paa derefter.

Og her kommer vi tilbage til Halvstrømperne og de tynde, korte Kjoler, som misbruges af mange Forældre til stor Skade for Børnernes Helbred.

Adskillige kendte Læger har i de senere Aar i Skrift og Tale taget til Orde mod Halvstrømperne, som for de fleste Børns Vedkommende kun egner sig til Brug i den varme Aarstid.

„Det kan gyse i en at se Børn ved Vintertid løbe om med de nøgne Ben“, skriver Dr. med. Paul Hertz i sin udmærkede Bog „Sund Skoleungdom.“ Det er Vanvid at bruge Halvstrømper i Kulde, Slud og Blæst, især til Smaapiger, som korte Skorter og korte Benklæder, som ofte lader Benene være ubedækket til midt op paa Laaret.“ Og i „Moderens Bog“ siger Professor Monrad, at det er absolut forkasteligt at lade blodfattige Børn gaa med Halvstrømper.

Børn afkøles særlig let, fordi deres Hudoverflade er saa stor i Forhold til Legemets Størrelse, og navnlig naar Blodet er tyndt, har de i Forvejen ondt ved at holde sig varme og taaler ikke den Afkøling, de blottede Ben udsætter dem for. „Kun altfor ofte“, skriver den kendte Børnelæge, „har man Lejlighed til at ynkes ved at se saadanne blege, blodfattige Børn løbe omkring med bare, blaafrøse Knæ, men Børnelægen fører desværre her en næsten haabløs Kamp mod Mødrene, der aldrig undlader at føre de kraftige Højskotter i Marken som Forsvar for deres kære Halvstrømper.“

Kraftige, velernærede Børn med et tykt, beskyttende Fedtlag under Huden kan i Reglen godt taale at gaa med Halvstrømper langt hen paa Aaret og til Nød hele Vinteren igennem, naar det da ikke er altfor stærk Kulde og Slud, og de iøvrigt er klædt fornuftigt paa, saa kun en forholdsvis ringe Del af Huden er nøgen.

Men saadanne sunde, kraftige Børn kan ikke sammenlignes med anæmiske, spinkle og tyndbenede Smaa, som har ondt nok ved at holde Varmen, selv om de har ordentligt Tøj og lange Strømper paa. Disse Børn lider ofte haardt ved Mødrenes Forfængelighed og Modens Luner, som skaffer dem Sygdomme paa Halsen, der kan faa de alvorligste Følger for hele Livet.

Det er jo nemlig ikke nok med, at de hyppigst bliver forkølede, faar Snue og Hoste og ondt i Halsen, men de risikerer ofte at faa en alvorlig Ørelidelse, som ikke blot volder Smerte, men ogsaa har en værig Indflydelse paa Hørelsen.

Dr. Carl Mailand, som har undersøgt et stort Antal københavnske Skolebørn og konstateret Tungthørighed og Øresygdomme hos en forfærdende Mængde af dem, drager paa den kraftigste Maade til Felts mod Halvstrømperne, som han tillægger en meget stor Del af Skylden for de hyppige Øresygdomme hos Børn.

„Den Konkurrence, som der tit er mellem ufornuftige Mødre med Hensyn til deres Børns Paaklædning, har kostet mangt et Barn Helbred og Liv,“ skriver han, og han advarer paa det mest indtrængende mod at udsætte Børnene for Forkølelse gennem mangelfuld Paaklædning og oven i Købet bagefter negligere Betjeningen af disse Forkølelser, der fører til kroniske Katarrher i Næsen, Næsesevlgrummet og Øret.

Samtidig gør han opmærksom paa det sundhedsfarlige i, at Børnene i Regnvejr og fugtigt Føre møder paa Skolen med gennemvadede Strømper og Sko og sidder hele Skoletiden igennem og fryser med kolde Fødder.

Særlig skadeligt er det for Børn med Ørelidelser, og han foreslaar

ligefrem Skolerne at stille „Skiftesko“ til Børnernes Disposition, dersom de ikke har tørre Sko og Strømper med hjemmefra.

Det lyder maaske nok saa fantastisk. Men der gøres jo meget for Børnene nu om Stunder — og tænk, hvad det vilde betyde, hvis Tusinder af Mennesker kunde spares for de Lidelser, som Livet igennem gør dem til Invalider og lægger Hindringer paa deres Vej.

Det drejer sig jo uenlig om Tusinder.

Af Statistiken fremgaar det at omtrent hvert tredje Menneske lider af en eller anden Øresygdom, og da de allerfleste Ørelidelser har Tungthørighed til Følge, kan det ikke undre, at ca. 25 pCt. af Samfundets Medlemmer har nedsat Hørevne.

Tungthørigheden begynder allerede i Barnealderen at volde Ulæmpelser. Den gaar ud over Barnets Undervisning og skaffer det Ubehageligheder, da det ofte opfattes som dovent og uopmærksomt, fordi det ikke kan følge med paa Grund af den bristende Hørevne.

Og senere lægger Tungthørigheden Hindringer i Vejen paa mange Maader. Den kan afbryde en Mands Livstilling eller hæmme hans Karriere, og den sætter ham maaske udenfor Selskabelighed og røver hans Nydelser (Musik, Teater), som han kun med den største Sorg vil opgive.

Tænk paa det, alle forfængelige Mødre! — Husk, at I raader for Eders Børns Fremtid! —

Vore Damer.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 19. Januar.

Allinge Kirke Kl. 10½ Pastor Krag. Bethel i Olsker Kl. 2½ Pastor Krag.

Til Køb at

Ris og Sagogryn

maa Mærkerne (øverste Halvdel af Januar Rabatmærket, afklippet lige over 18 Øre) indleveres forud og snarest, idet vi ikke kan faa disse Varer hjem, førend vi har indleveret Mærker.

Nordlandets Handelshus

Christian Soendsen

Bog- og Papirhandel

Bogbinderi

Telefon 90 Nexø

Gadiser,

Vildænder og andre Dykænder købes til højeste Pris.

J. B. Larsen

Telefon Allinge 12.

Gødningkalk

fra Lagør.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Ligkister og Møbler.

anbefales.

Klemensker Snekkerforretning

Telf. Kl. n 13,

L. Pihl.

By- og Herredsfuldmægtig Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge hver Mandag efter Kl. 10 Form. og i Klemensker Kro hver Fredag fra 2—5 Eftm.

Missionsuge i Rø

Mandag den 20. ds. Kl. 3 i Kirken, Missionær Larsen.
Tirsdag den 21. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Forsamlingshuset, J. Dam.
Onsdag den 22. ds. Kl. 3 i Kirken, Missionær Holck.
Torsdag den 23. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Forsamlingshuset, Pastor Egerup.
Fredag den 24. ds. Kl. 3 i Kirken, Missionær Larsen.
Lørdag den 25. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i Forsamlingshuset, L. Pihl.
Alle indbydes venligst.

Ris- og Sagomærker.

Øverste Del af Byggrynsmærket for Januar, afklippet lige over 18 Øre, hvorpaa kan faas 200 gr. Ris eller Sago, bedes indleveret snarest til

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vi har Løfte om et Parti

Store engelske Ovnkul

som ventes pr. Skib hertil omkring 1. Februar. Vær saa god at gøre Bestilling i

Nordlandets Handelshus.

Mit store aarlige

Godtkøbs-Udsalg

begynder Mandag d. 20. Januar.

Under Udsalget realiseres med

10 til 25 pCt. Rabat

Spadersedragter og Jaketter,

Ulsters,

Dame-Regnfrakker

Nederdele,

Bluseliv,

og Skindvarer.

Rester

af Gardintøj, Kjoletøj, Kostumestoffer, Medium og Shirting udsælges særlig billigt.

En Del udrangerede Varer,

lidt falmet ved Vinduespynt,

sælges til ca. halv Pris.

Uld og Klude tages i Bytte.

Telefon 5. **J. P. Sommer** Telefon 5.

Magasin du Nord's Udsalg.

Missionsmøder

i Sandvig Missionshus.

Mandag den 20. ds. T. ch. Møller.
Tirsdag den 21. Missionær Holck.
Onsdag den 22. Pastor Reumert.
Torsdag den 23. Missionær Larsen.
Fredag den 24. Missionær Æio.
Lørdag den 25. Janus Dam.
Hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

Til Sommer

kan nogle Kvinder faa Sidsarbejde hos

Fisker Johan Olsen.
Tein.

Prisen er nedsat

paa Chokolade og Cacao hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Mærker til Ris og Sago

modtages gerne.

TE haves atter paa Lager.

Waldemar Jørgensen.

Runkelroer og Kaalrabi

er til Salg paa

Offergaard i Rø.

Prima Staalbrodder

alle Numre.

Bedste Hesteskosom,

alle Numre.

Tysk Rundjærn,

Fineste Staal til Skovøkser

sælges i

Nordlandets Handelshus

En Ejendom

paa 7—30 Tds. Land — ønskes til Købs.

Peter Holm. Borre,
Rusker pr. Allinge.

Vi sælger aldeles fortræffelige

letkogende gule Kogegærter,

stor fast Hvidkaal,

ekstrafin hvid Klipfisk.

Prisen er lavest i

Nordlandets Handelshus.

Tørvesmuld

haves paa Lager hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vi har faaet en rigtig god Kvalitet

T H E,

som udleveres med 50 Gram eller 10 Kvint for hvert Mærke.

K A F F E N

ventes til Uddeling efter den 27de Januar. Vi samler gerne Kaffe-mærker forud, men det er ikke nødvendigt.

Nordlandets Handelshus

Risstivelse og Kartoffelmel

er hjemkommen.

Sagomel ventes snarest.

Allinge Kolonial- & Produktforretning

Fine Spiseæbler

anbefales.

J. B. Larsen.

Prima

Taglak og Tagtjære

samt Tjærekoste anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Den gamle Kvalitet af

Læderolie

i hele Flasker, hvilken er tilsat sort Anilinfarve samt

selvblankende Selesvæerte i Glas.

Fedtsvæerte i Daaser.

Zobel Blanksvæerte do.

Ægte Zebra Ovnsvæerte

i Daaser sælges i

Nordlandets Handelshus

Åbrikoser Blommer

ventes Lørdag og anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning

I kommende Uge venter vi nye Sendinger af

Chokolader & Cacao

Priserne bliver da lavere

og billigst i

Nordlandets Handelshus.

Kludesko

med Gummisaaler. Gammelt Lager udsælges meget billigt.

Træskomager L. Larsen.

Klude.

Gamle Klude købes og betales med en meget høj Pris.

Træskomager L. Larsen.

Vi har nu rigelig Lager af

Bedste dansk Kartoffelmel

og venter snarest

Extra sigtet Sagomel

Prima Risstivelse

Disse Varer sælges uden Kort og til de fastsatte Maksimalpriser i

Nordlandets Handelshus.

Ris og Sago.

Mærkerne til Ris og Sago er den øverste Halvdel af det grønne Rabatmærke for Januar, og bedes indleveret snarest, at jeg kan faa Varerne lidt hurtigt hjem.

J. B. Larsen.

Cigarer,

prima Kvalitet, sælges til 15 Øre Stk.

Chr. Bidstrup, Sandvig.

T H E

er hjemkommen og udleveres mod Mærker.

J. B. Larsen.

Prima

Chokolade og Cacao

til meget billig Pris.

Chr. Bidstrup, Sandvig.

Endnu har jeg et lille Parti

Træskostøvler,

som sælges billigt.

M. Lunds Træskoforretning,
Lindeplads, Allinge.

Assistance

i Sygdomstillælde tilbydes.

Emma Jacobsen,
Skovsholm, Olsker.

Prima Risstivelse

er hjemkommen og anbefales til forholdsvis billig Pris.

J. B. Larsen.

Overretssagl. Bojesen-Koefoed

St. Mortensgade 17, Rønne. Telf. 22 (tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Kontingent-Reslancer

til Sygekassen for 1918 bedes indbetalt snarest. Medlemsbøgerne for de ny tiltraadte Medlemmer bedes afhentede og indbetalt. Alt hos Kassereren

H. Mortensen, Nørregade.

Kontortid Tirsdag og Lørdag Eftm. Kl. 4—6 og 7—9.

Bestyrelsen.

Rödkaal

købes.

Kofoeds Handelsgartneri, Allinge

Tørvesmuld.

Et Parti Tørvesmuld kan købes ved Henvendelse paa Kæmnerkontoret til 1 Kr. hl.

Grise,

som bliver 4 Uger den 25. ds. er til Salg paa Bakkegaard i Rusker. Ipsen.

Tobak

er atter paa Lager hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Hasle Bødkerforretning.

Aljetønder og Saltekar samt al Slags Bødkerarbejde haves paa Lager. Reparationer udføres.

C. Aakerlund,
Telefon Hasle 105.

Roe stærer,

Roerasper,

Gnefurve,

Roefnive,

Roegrebe.

Allinge Kolonial & Produktforretning.

Maltsaft

til Hjemmebrygning er atter hjemkommen.

J. B. Larsen.

Blandet Frugtsaft

Hindbærsaft
Hyldebærsaft
Jordbærsaft
Kirsebærsaft
Ribssaft
Solbærsaft

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Tørr. Grøntsager

Tørrede Ærter i Pakker 135 Øre
Snittebønner " 70 —
Grønkaal 45 —
Spinat 75 —
Suppeurter 45 —

Brugsanvisning paa hver Pakke.

J. B. Larsen.

Telefon 12.

Nye Sendinger af

Hvedekiks og Kaffebrød

Gode velsmagende Sorter og til rimelige Priser sælges i

Nordlandets Handelshus.

Ægpulver

Tørrede Æg
Bagepulver
Vanillesukker
Vanilleessens
Mandelessens
Citrondraaber
anbefaler

J. B. Larsen.

Bedste engelske Smedekul,

Prima svensk Fjederstaa,

Prima sort og galvaniseret Baandjærn

er paa Lager og sælges pr. kontant billigst i

Nordlandets Handelshus.

Tegn Abonnement paa

Nordbornholms Ugeblad.

Læderolie

og selvblankende Selteøjssvæerte anbefales.
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

At Anton Sonnes Maskinsnedkeri og Byggeforretning

ALLINGE

efter min Mands Død fortsættes af mig med min Søn og Svigersøn som Ledere meddeles herved de ærede Kunder.

Takkende for den Tillid, der udvistes mod min Mand, og forventende denne overført paa mig, anbefales Forretningen med Udførelse af Maskinarbejder og Lister. Nybygninger saavel som Reparationer, ligesom Ligkiste-Magasinet bringes i velvillig Erindring.

Andrea Sonne.

Ekstrafin norsk Spegesild

i hele, halve og kvart Tønder anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Konvolutter.

Stort Udvalg

Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

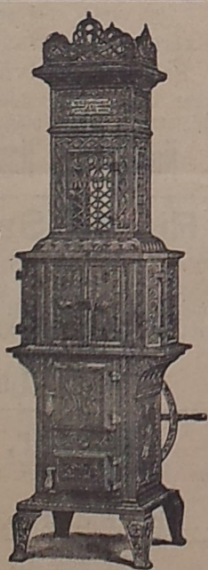

Morsø OVNE

udnytter al Slags Brændsel paa bedste Maade

og ere bekvemme
at regulere

Stort Oplag i

Nordlandets Handelshus.

Kaffemærker.

Vore ærede Kunder bedes indsende Deres Kaffemærker da vi i den nærmeste Tid venter Tilførsel af Kaffe og The.

For 2den Aflevering faas kun The.
For 1ste do. og ældre Mærker kan faas Kaffe.

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse
her paa Nordlandet.

Vi har rigelig af prima Mel paa Lager

som sælges til Maksimalpris — men Melkort udbedes.

Rent amerikansk Flormel til Julekager

Bedste dansk do. til Julebrød

Bedste dansk Rugsigtemel

do. groft Rugmel

Ekstragode Byggryn af alle Slags.

Nordlandets Handelshus.

Svin er Svin.

Af Ellis Parker Butler.

(Efter „Ill. Tidende“)

—o—

Inde i Lokalbanens Kontor skændtes Agenten, Mike Flannery, paa det kraftigste med Hr. Morehouse.

Mike fægtede med Armene i Lufften og bøjede sig helt frem over Skranken mod Morehouse, der dirrede af Raseri og var meget rød i Hovedet. Klammeriet havde været en rum Tid, og det var gaaet hedt til. Stridens Genstand stod paa Skranken mellem de to Mænd. Det var en Sæbekasse uden Laag. Smaa Tremmer var sømmet til over Kassen, saa den kunde bruges som et Slags Bur. Og derinde sad to plettede Marsvin og aad Salatblade af alle Livsens Kræfter.

„Det bliver Deres egen Sag!“ skreg Flannery. „Betal for dem, og tag dem hjem med, eller lad være, saa bliver de her! Reglement er Reglement, min go'e Herre, og De kender ikke Mike Flannery, hvis De tror, han vil ha' en Røffel, fordi han ikke har fulgt Reglementet.“

„Aa De uopslidelige Fæ af en Idiot!“ raabte Hr. Morehouse aldeles ude af sig selv og svingede et lille trykt Hefte lige for Næsen af Agenten, „kan De da ikke læse, hvad her staaer med store Bogstaver i Deres egne Takster? Her er det: „For smaa, tamme Husdyr, fra Franklin til Westcote, i dertil passende Kasser; 25 Cents hver.“ Han kastede Bogen henad Skranken. „Er det ikke tydeligt nok? Er de der ikke smaa Dyr? Er de ikke tamme? Er de ikke Husdyr? Er de ikke forsendt i en ordentlig Kasse? Har De noget at skulle have sagt?“

Hr. Morehouse gjorde omkring og begyndte at gaa hurtigt op og ned med rynket Pande og vilde Blik. Pludselig standsede han foran Flannery, og idet han tvang sig til at tale ganske roligt, sagde han langsomt, men ubeskrivelig haaligt: „Smaadyr — Husdyr — Husdyr! 25 Cents hver. Der er to i Kassen. Ent! To! To Gauge 25 er 50! Har De forstaaet det? — Her er de 50 Cents.“

Flannery rakte Haanden ud efter Bogen. Han lod Fingeren løbe ned over Siderne og standsede Side 64.

„Jeg bryder mig ikke en Sild om Deres 50 Cents,“ abede han efter. „Her har vi'et.“

„Dersom Agenten er uvis om, hvilken af de to Takster, der er den rigtige med Hensyn til en Forsendelse, skal han kræve højeste Takst. Adressaten kan indgive Klage over for høj Betaling.“

„Hvad angaar disse hersens Dyr, saa har jeg mine alvorlige Betæneligheder — det har jeg, Hr. Morehouse! Det kan godt være, Dyrene er smaa Husdyr, tamme er de vist os'e, men ét tør jeg bande paa, og det er, at det er Svin; og mit Reglement siger: „Svin at forsende fra Franklin til Westcote: 30 Cents hver.“ Da jeg lærte at regne hed det: 2 Gauge 30 er 60 — 60 Cents.“

Hr. Morehouse rystede fortvivlet paa Hovedet.

„Sludder!“ raabte han. Hør nu her, De uvidende Irænder! Reglementet taler om almindelige Svin, Slagtesvin — ikke Marsvin!“

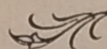
Flannery lod sig ikke rokke. „Svin er Svin,“ sagde han paastaelig. „Marsvin eller italienske Svin eller irske Svin — Ekspres-Kompagniet er lige glad, hvad det er for no'en Svin, og det er Mike Flannery osse. Taksten retter sig ikke efter, hvad Nation Svinene hører til. Mike Flannery er her for at varetage Ekspres-Forretningens Interesser, ikke for at snakke med Svinene paa 17 forskellige Sprog og opdage, om de kanske er Kinesere af Fødsel.“

Hr. Morehouse overvejede Sagen. Han bed sig i Læben og tav. Men

pludselig slog han ud med Armene og raabte: „Godt! De skal høre fra mig! Jeg skal skrive til Direktøren. Det er en uforskammet Maade at behandle En paa! Jeg har budt Dem 50 Cents. De tager ikke mod dem? — Saa beholder De Svinene, til De nøjes med de 50. Men, saa sandt jeg lever, dersom Dyrene kommer noget til, saa sagsøger jeg Dem.“

Han gik med lange Skridt ud af Kontoret og slog Døren i efter sig. Flannery løftede forsigtigt Kassen ned paa Gulvet og stillede den hen i en Krog. Han var slet ikke ærgerrig eller ked af det. Han følte den Fred, der fylder en tro Tjeners Sind, naar han ved med sig selv, at han har gjort sin Pligt og gjort den fuldt ud.

Forts.

Brødrene Anker Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Kaffe.

En prima Erstatning herfor er

Solo
Normal
Malt
Kaffe-Surrogat.

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassevilkår til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Prima Hamp og Manilla-Tovværk

anbefales fra

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

CLOETTA'S ALBA

Spise-Chocolader

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer

Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods

Cement, hydraulisk Kalk

anbefaler

Allinge Kolonial & Produktforretning

Læg Mærke til, at alle Dyr som faar

rigelig Tørvestrøelse under sig

de holder sig rene og trives vel. Tørvestrøelse optager Ammoniak af Gødningen, opsuger al Fugtighed og Staldene blive saaledes lugtfrie og renlige Rum. Den har en heldig Indflydelse paa Hestenes og Plagenes Hove og forebygger Stivsyge hos Grisene. Altsaa en Vare som, i Betragtning af Husdyrenes nuværende Værdi, bør bruges i stor Udstrækning.

Pris 15 Øre pr. kg, i hele Læs gives Rabat.]

Nordlandets Handelshus.